

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 515/2023-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpených JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Námestie osloboditeľov 10, Michalovce, proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave č. k. 6Tpo/24/2023 z 30. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. augusta 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu o ich väzbe, ktoré navrhujú zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľom a ďalším dvom osobám bolo vznesené obvinenie pre zločin porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru, ktorý spočíval v tom, že ako členovia organizovanej skupiny skladovali, prepravovali a uvádzali do voľného obehu tabakové cigarety bez platnej kontrolnej známky, čím spôsobili únik na dani najmenej 782 416,38 eur. Uznesením okresného súdu z 5. mája 2023 boli sťažovatelia vzatí do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a sťažovateľ [REDACTED] aj z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Sťažovatelia proti tomu podali sťažnosť. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vo vzťahu k sťažovateľovi [REDACTED] vyslovil, že u neho nie je daný dôvod útekovvej väzby podľa § 71 ods. 1 a) Trestného poriadku. Preto uznesenie sudcu pre prípravné konanie

v tejto časti zrušil a sám rozhodol o jeho vzatí do väzby len z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažnosti ostatných sťažovateľov ako nedôvodné zamietol.

3. V odôvodnení napadnutého uznesenia konštatoval, že boli dodržané formálne podmienky pre vzatie do väzby, ako aj lehoty pre rozhodnutie o väzbe podľa § 87 ods. 2 Trestného poriadku. Konštatoval, že sudca pre prípravné konanie v uznesení o vzatí do väzby podrobne špecifikoval zabezpečené dôkazy svedčiace o dôvodnosti podozrenia. Vzhľadom na to, že rozhodnutie okresného a krajského súdu tvoria vzájomnú jednotu, považoval za nadbytočné opakovať vecne správne argumenty okresného súdu. Uzavrel, že doteraz zabezpečené dôkazy, ktoré boli podrobne opísané v uznesení sudcu pre prípravné konanie, sa javia ako dostatočné na konštatovanie, že sťažovatelia sa dopustili závažnej trestnej činnosti opísanej v uznesení o vznesení obvinenia. Forma trestnej súčinnosti, ako aj okolnosti tvoriace kvalifikačné znaky, najmä rozsah činu bude predmetom ďalšieho vyšetrovania. Krajský súd v aktuálnej fáze trestného konania nezistil kvalifikáciu skutku, či už v podobe navyšovania dlhu voči štátnemu rozpočtu alebo forme trestnej súčinnosti sťažovateľov. Krajský súd konštatoval naplnenie dôvodov preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vychádzal pritom z ich pomerov, okolností prípadu a charakteru trestnej činnosti kladenej im za vinu, ktorá je závažná, rozsiahleho charakteru, bola páchaná systematicky a po dlhší čas. Zabezpečené dôkazy preukazujú, že išlo o prepracovanú trestnú činnosť, z ktorej mali sťažovatelia značný finančný prospech. Pokiaľ sťažovatelia poukazovali na to, že majú iné zdroje príjmov, skutočnosť, že napriek tomu páchali trestnú činnosť, odôvodňuje obavu, že by v nej mohli pokračovať. Povaha skutkov, ktoré sa sťažovateľom kladú za vinu, a ani ich osoby nedávajú dostatočnú záruku na to, aby väzba mohla byť nahradená či už dohľadom probačného a mediačného úradníka alebo písomným sľubom.

III.

4. Sťažovatelia považujú väzbu za neprimeraný zásah, a to vzhľadom na individuálne okolnosti u každého z nich. Predovšetkým zdôrazňujú, že všetci pred vzatím do väzby žili usporiadaným životom so sociálnymi a rodinnými väzbami. Zároveň každý z nich má legálny zdroj príjmov a vlastní nehnuteľnosti. Pokiaľ okresný súd pri rozhodovaní o väzbe uviedol, že sťažovateľ ■■■ a ■■■ viedli nadštandardný spôsob života, vychádzajúc z toho, že sú vlastníckmi nehnuteľností bez zaťaženia záložným právom, resp. sťažovateľ ■■■ je držiteľom viacerých áut, ide o abstraktné úvahy, ktoré nemôžu odôvodňovať ich vzatie do väzby. Vyčíslená škoda v úniku na dani je iba fiktívna, pretože zaistené cigarety budú zhabané. Väzba je neprimeraná aj vzhľadom na výšku trestu, ktorý im môže byť uložený. Vzhľadom na to, že v trestnom konaní už boli zaistené veci dôležité pre trestné konanie vrátane motorových vozidiel, bolo možné dosiahnuť účel väzby dohľadom úradníka či ich písomným sľubom. Podľa sťažovateľov krajský súd nedostatočne odôvodnil, prečo nepovažoval nahradenie väzby za dostatočné. Pochybením je aj to, že neprihliadol na ich osobné a rodinné pomery či na zhoršenie zdravotného stavu sťažovateľa ■■■

IV.

5. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

6. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

7. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zdôrazňujú neprimeranosť väzby z viacerých hľadísk. Vo vzťahu ku skutkom, ktoré sú im kladené za vinu, poukazujú na výšku trestu, ktorý im môže byť uložený, kde je dolná hranica trestnej sadzby tri roky a sťažovateľom by podľa ich názoru mohol byť uložený aj podmienený trest. Vyčíslenú škodu na spotrebnej dani považujú za fiktívnu. Krajský súd k tomu uviedol, že konanie sťažovateľov opísané v uznesení o vznesení obvinenia napĺňa znaky skutkovej podstaty zločinu porušenia predpisov o štátnych technických opatreniach na označenie tovaru a rozsah činu, teda aj škoda spôsobená na úniku spotrebnej dane bude predmetom ďalšieho vyšetrovania. K tomu treba uviesť, že podmienkou na to, aby určitá osoba mohlo byť vzatá do väzby, je dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu. Podozrenie voči sťažovateľom bolo ustálené na základe nazhromaždených dôkazov, ktoré podrobne opísal sudca pre prípravné konanie. Zákonná úprava preventívnej väzby v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nevyžaduje hrozbu vysokého trestu. Z hľadiska právnej kvalifikácie krajský súd uviedol, že právna kvalifikácia nie je v zjavnom rozpore so zistenými skutočnosťami a rozsah činu, teda spôsobená škoda na spotrebnej dani, bude predmetom ďalšieho vyšetrovania. Takýto záver krajského súdu nemožno považovať za rozporný so základnými právami sťažovateľov, keďže dôvodnosť ich obvinenia z trestného činu je daná už skladovaním, prepravou či manipuláciou s neoznačenými tabakovými výrobkami. Presné vymedzenie spôsobenej škody je z pohľadu základných práv sťažovateľov bez významu ku konštatovaniu či už dôvodnosti obvinenia alebo dôvodu preventívnej väzby. Preto konštatovanie dôvodnosti vzneseného obvinenia nebolo spôsobilé viesť k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1, ods. 3 a 4 dohovoru.

8. Vo vzťahu k ďalším námietkam sťažovateľov je potrebné uviesť, že negatívny dopad väzobného stíhania na ich osobný a rodinný život, opísané zhoršenie zdravotného stavu nie je relevantným atribútom, ktorý by krajský súd mal hodnotiť. Je potrebné tiež uviesť, že samotné okolnosti spáchaného trestného činu môžu odôvodniť obavu z pokračovania v trestnej činnosti, a tak viesť

k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody vo forme preventívnej väzby. Tak je tomu aj v tomto prípade, keď väzba sťažovateľov len začala. V takomto stave je obava z pokračovania v trestnej činnosti daná vzhľadom na rozsah, dlhú dobu a organizovanosť trestnej činnosti, pre ktorú bolo sťažovateľom vznesené obvinenie. Nemožno opomenúť skutočnosť, že krajský súd rozhodoval o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí sťažovateľov do väzby, teda bezprostredne potom, ako obmedzením ich osobnej slobody došlo k prerušeniu ich dlhšiu dobu trvajúceho protiprávneho konania. Trestné konanie sa nachádzalo v štádiu prípravného konania, preto hodnotenie pomerov sťažovateľov, zistený rozsah dôkazov, rozsiahlosť a charakter trestnej činnosti v tomto štádiu trestného konania postačuje na záver o reálnej obave z pokračovania v trestnej činnosti.

9. Čo sa týka nenahradenia väzby sťažovateľov, je zrejmé, že základom úvahy krajského súdu bola závažnosť a rozsiahlosť trestnej činnosti, okolnosti prípadu, váha písomného sľubu sťažovateľov a objektívne možnosti realizácie dohľadu probačného a mediačného úradníka a jeho predpokladaný efekt. V uvedenom štádiu trestného konania má obava z pokračovania v trestnej činnosti a úvaha o nemožnosti jej účinnej eliminácie racionálny základ. Preto ani závery krajského súdu o nenahradení väzby sťažovateľov nemožno považovať za rozporné so základnými právami podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru. Vo vzťahu k okrajovo namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy je potrebné uviesť, že ide o základné ustanovenie ústavy, ktorého obsahom však nie sú konkrétne práva a slobody, ktorých ochrany by sa mohli sťažovatelia domáhať. K porušeniu uvedeného ustanovenia by mohlo dôjsť iba v súvislosti s porušením určitého práva. K takej situácii však v prípade sťažovateľov nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2023

Robert Šorl
predseda senátu